

Este de trei ori in septimana: Mercuri-a,
Vineri-a si Dominec'a, candu o cãla in-
trãga, candu numai diumetate, adeca dupa
momentulu impregurãrilor.

Pretulu de prenumeratiune:

pentru Austria:	
pe anu intregu	8 fl. v. a.
" diumetate de anu	4 " " "
" patrariu	2 " " "
pentru Romani'a si strainetate:	
pe anu intregu	16 fl. v. a.
" diumetate de anu	8 " " "
" patrariu	4 " " "

ALBINA.

Prenumeratiunile se facu la toti dd. corespun-
dinti a-i nostri, si d'adrepulu la Redactiune.
Josefstad, Langegasse Nr. 43, unde
sunt a se adresã si corespundintiele, ce pri-
vesc Redactiunea, administratiunea sãu spe-
ditur'a cate vor fi nefrancate, nu se vor primi,
era cele anonime nu se vor publicã.

Pentru *anuncii* si alte comunicatiuni de in-
teresu privatu — se raspunde cate 7 cr. de
linie repetitile se facu cu pretulu scãditu.
Pretulu timbrului cate 30cr. pent una data,
se antecipa.

**Cu esemplare complete din
„ALBINA“ mai potemu servi inca de
la inceputulu acestui patrariu de anu.**

Viena 27 aprilie/9 maiu 1868.

Caus'a ovreiloru din Romani'a, — sistem'a de inarmare in Austri'a, si rela-
tiunile diplomatice dintre Franci'a si
Prusi'a, aceste trei obiecte sunt si acu-
m'a la ordinea dilei in desbaterile d'fari-
stice europene.

Despre ovrei am vorbitu in nr. tr.
aretandu presupunerile ce le avem noi
in acãsta cauza din punctu de vedere ro-
manescu. Acã avem se insirãmu unele
citatiuni nãue, cari intarescu pomenitele
presupuneri ale nãstre, si a nume „Mrg.
P.“ de joi dice: „Guvernulu austriacu
se aiba de cugetu a intreveni, era spe-
sele interventiei le-ar portã principa-
tele dunarene.“ Totu atunci „Oest. Volks-
freund“ observã: „Principatele dunarene
par' cã au devenitu domeniulu sectiunii
magiare din ministeriulu de esterne . . .“
„Wanderer“ de vineri acusa guvernele
trece pentru cã la 1854 n'au primitu
principatele romanesci dreptu desdau-
nare pentru Lombardi'a. Am mai avã
cateva citatiuni de acãsta colãre, dar nu
sunt respicate cu destula precisiune si
de aceea nu vom ocupã locul cu densele.

Aceste aspiratiuni dualistice (com-
batute cu energã de organele nedepen-
dinti) sunt, dupa informatiunile unui or-
ganã slav; prodeptulu unoru combina-
tiuni diplomatice mai nalte, si asiã nu
s'ar basã numai pre influintiã magiara
in afacerile esterne ale Austriei, neci s'ar
basã numai pre sentimintele neamicã-
bile ale elementulu magiaru catra celu
romanescu, ci ar fi punctulu de intãlnire
a tuturor acestoru trei factori.

Despre cesti doi factori din urma,
am vorbitu la alta ocaziune, acã remane
a dice cateva cuvinte despre alu treile,
adeca despre combinatiunea diplomatica.

Este cunoscutu cumca Franci'a pe
toti aliatii sei i-a renumeratu facendu-le
ocaziune a-si estinde teritãriile. Astfelu
din Piemunte se fece Italia, din Prusi'a
se fece Germania de nordu. Cine n'ipote
garantã cumca d. Beust n'a fostu cu pri-
vire la acãsta cercustantia candu cercã
(si dõra castigã) aliantia Franciei si mai
apoi a Angliei?

Austri'a care n'a invetiãtu inca a se
estinde prin simpatiele popãloru, n'a
invetiãtu inca a esserciã putere atraga-
tãria prin libertatile sale nationale si po-
litice cari se indulcãscã pre vecini, —
vede cã nu-i remane de catu vechiulu
modu militar de estindere.

Inse pentru a practicã acestu modu,
prin incuviintiãrea Franciei, i trebuesce
ocaziunea adeca ceva conflictu, fie intre
Franci'a si Prusi'a, fie aiure d. e. la
Dunare.

Nu altminte de catu cu dorirea
ocaziunii ni potemu splicã urmatãriile
mominte:

Din Viena s'a scrisu lui „Al. Zeit.“
din Augsburg cumca Franci'a are de cu-
getu a reclamã contra dreptulu prus-
cescu d'a tienã garnisãna in Mainz. Se
alarmã Europ'a cã se incãrãda relatiunile
diplomatice intre Franci'a si Prusi'a, —
inse neci la Paris neci la Berolinu, in lo-
curile interesate, nu se sciã nemica de-
spre intemplantãrea aceste reclamarã;

Din Pest'a s'a telegrafatu la Viena,
precum am spusu, cã la Bacãu s'au u-
cisu o multime de ovrei, — inse neci la

Bacãu neci la Bucuresci, nimene nu scie
despre acãsta ucidere;

Unu diurnalu din Vien'a „Pr.“ de
colãre — precum se dice — oficiãsa, i
se trimise dilele trecute unu telegramu
„privatu“ din Paris cumca Franci'a si
alte poteri garante vreu se cãra desdau-
nare ovreiloru din Romani'a, — inse
diurnalele din Paris inãa nu sciu nemica
despre acãsta.

Dar ce li pãsa dualistelor, ele se
baga orbisii, si nemtii par' cã nu vor se
asculte neci de cei mai recunoscuti pa-
triotii ai lor, precum e d. Schuselka care
li o spune in „Reform“ cã pasii ce ar
face „Austri'a pentru natiunãlii sei“ ar
potã desceptã asemenea eleminte aici in
lantru, va se dica ar dã vagabundiloru
prã multu curagiu, unoru vagabundi —
precum dice clericalulu „Vlk.“ — pe cari
si Austri'a i-ar aruncã de pegrumãdii sei,
de ce dar se pretinda ca alii se-i sufe-
rãscã?

Din partea nãstra mai intrebãmu:
cine potã garantã cã sub vagabundagiu
nu se ascunde o tendintia psãtica peri-
culãsa natiunãlitãtei romanesci, precum
vedemu astadi in Bucovin'a cã venetiãii
se cãrã intre sine cumca a cui este tiã-
r'a? (Vedi art. mai la vale: „Petitorii
Bucovinei.“) Ministrulu Brateanu a lu-
cratu acã intru interesulu natiunãlitãtei
romanesci, precepeau contrarii straini si
nu cereau suferirea vagabundiloru ci
mai multu demisiunãrea lui Brateanu,
dreptu indemnã romaniloru cã Brateanu
trebue spriginitu in asta cauza, in care
opusetiunea romana — in modest'a nã-
stra parere — pecatuesce daca pãtaca,
pecatuesce d. Iepureanu care in „N. freie
Presse“ de astadi face panegiriculu boia-
riloru vechi si noi, batjocorindu-i pre li-
berali de demagogi.

Austri'a se potã estinde intr'unu
modu cu mai multa eficacitate, cu dura-
bilitate mai mare, dar nu prin puterea
armata, ci prin puterea principiiloru de
libertate. Dee Austri'a popãloru sale
libertatile cele mai mari natiunãle si po-
litice, si tãte natiunile vecine cari vor avã
libertati mai putiene de catu noi, vor dorã
se vina la noi, se vor legã de noi mai
tare de cum le-ar potã legã spad'a si tu-
nulu. Numai acestu medilocu lu dorimu,
numai acãsta promite durabilitate, cele
lalte medilãce cate sunt militare ceru
cheltuiele mari, si poporulu e storsu.

Principiele sistemii de inarmare
generalã s'au stabilitu dar inca nu s'au
stracoratu in publicu. Va fi unu numeru
mare in arme, nesmintitu cã numerulu
mare este bunu, inse mai multu de catu
numerulu ajuta entusiasmulu. Austri'a
dee natiunãlitãtiloru libertatea lor nati-
unãla, ca s'o iubãscã, si ele o vor sci
aperã, popãrale apera bine candu apera
institutiunile ce le iubescu, nu cu nume-
rulu a invinsu Miltiade la Maratonu, nu
cu numerulu Carolu XII pe Petru celu
Mare, neci Garibaldi pe Burbonii Ita-
liei etc.

Dorimu o monarchia tare, de aceea
noi ni-am facutu purure detorintã,
si acã acceptãmu se si-o facã si ea.

Desclinitu noi romanii nu potemu
dorã unu conflictu esternu, pentru ca a-
tentiunea Europei se nu mãrgã acolo ci
se remana aici in lantru, se caute catra
cestiunea nãstra de natiunãlitãte candu
se va desbate in dietã ungerãscã, si se
vãda catu de falsu este liberalismulu
stepanitoriloru nostri.

Petitorii Bucovinei.

(S) Unu vechiu proverbiu romanescu dice cã
fãta avuta si frumãsa numera petitori cu sutele.
Cu asemenea onãre se potã laudã si Bucovin'a,
mezãna provinciiloru din imperiulu Austriei.
Asta tiãra romanãscã, inzestrata cu totu felulu
de avutãii climatice, locuita de unu poporu mie-
diosu de originea romana si suridiatoriu ca pri-
mãvãr'a de diresulu culturai si alu civilisati-
unei, — de candu e despartita de trupin'a Moldo-
vei, — are multu petitori, care de care mai ou-
tezatoriu.

Intre alii, cari petiescu pre Bucovinãr'a
de a li fi mirãsa si, in loculu numelui, datine-
loru si limbei parintesci, de a primi, cu subor-
dinãrea de socã, numele, limb'a si datinele
loru, sunt *rutenismulu, polonismulu si ger-
manismulu*. Nu lipsira totu felulu de soli,
pre cari fie-carele intre acei trei cavaleri i tri-
misera in tiãra, spre a li pregãtã calea si a li
asecurã petitorã si venitoriulu. Prenti in cali-
tatea de misiunari confesiunãli; invetiãtori. si
invetiãtoresce publici si privati ca limbisti si
luminatori (se intielege ai intunereculu ro-
manu) funtiunari si diregtorulu inãinte de 1848
ca codificatori a drepturiloru urbariale galic-
iene, era de atunci in cãce ale drepturiloru nati-
unãle politice rutene, polone si germane; nego-
tiatori si meseriasi ca conditori ai gustulu anti-
romanu in portu si vietuire; inã-si multimea
de proletari (lucratori de di) toti acestia erau
si sunt inca si astadi premergatorii acelor pe-
titori cavaleresci.

Petitorii Bucovinei, dupa cum precepemu
din jurnalele polone, rutene si nemtiesci, era
mai virtosu din o corespundintia in limb'a nem-
tiescã ce ni se trimise in dilele acestora din
Cernauti, se si cãrã amaru intre sine pentru
dreptulu de antãietate in Bucovin'a. Rutenis-
mulu se provãca la faptul cã i-a succesu a
latã, mai multu de catu cei doi, limb'a rusãscã
intre poporulu romanu si cã in cerculu ierar-
chiei de acolo are multu amici si advocati; polo-
nismulu se mandresce cu avantajulu cã me-
seriasii, ovreii si ampoiãtii din Cernauti, ba in-
sisi armenii si unele familie ale proprietãriloru
romani de pe Nistru si Ceremosiu vorbescu de-
jã curgatoriu limb'a polõnã; era germanismulu
se radima pe momentulu cã densulu e purtãto-
riulu culturai europene in partea orientulu si
cã Bucovin'a ca o provincia cislãitana in impe-
riulu Austriei, e menita de a fi plantagiulu ger-
manismulu asemenea, casã tierile de sub corõn'a
lui Stefanu gradin'a magiarismulu.

Daca ar fi venitu lucrulu pana la atãr'a,
ca sãrãtea natiunãla a Bucovinei se depinda nu-
mai si numai de la puterea specifica a unuia
intre acei trei pretendinti, trebue se martu-
rimu cã ni-ar venã greu a decide caus'a de
cãrã; inse de o perplexitate ca acãsta suntemu
(lauda Domnului) scutiti, de òra-ce asta ficia a
patriei romane, fiindu dejã maiorena si ca atare
indreptãtita de a decide inã-si sãrãtea venito-
riulu seu, a respinsu la mai multe ocaziuni
scrisorile petitoriloru sei, si le respinge si a-
stadi prin gur'a organeloru sale publice, afir-
mandu cu solenitate in faciã lumei cã nu vo-
iescã se fie victima neci polonismulu, neci ruten-
ismulu si neci germanismulu, ci va se remana
pururea precum a fostu si este o tiãra auto-
nãma romanãscã. Cã asemenea cuvinte nu sunt
unu resunetu desiertu, ci unu respicamentu pur-
cesu din consciintã dreptulu seu istoricu si le-
gale, garantãtu de autoritatea suprema a statu-
lui, vederãdã din tienãrea si cuvintele respica-
te ale diplomei imperãtesce din 9. diecemvrie
1861, carea cuprinde urmatãriile:

„Noi Franciscu Iosifu I. imperãtulu Au-
striei intielãserãmu cu placere cã dietã
credintiosulu nostru ducatu Bucovin'a a innoitu
rugãmintea din 1849, pentru concederea unei
marce proprie.

„Ca o parte din Dacia vechia se numiã
tiãr'a acãsta sub domniã principiloru Moldovei
tiãr'a de sus, mai tardãu portã numirea de

Arborõs'a, in fine Bucovin'a, dupa codrulu de
fagu intre Cernauti si Vijnãtia.

„Daca apertinea nãinte de Stefanu celu
mare, o partice de tiãra din colo de Prutu la
Galicia si unele tracturi de munte la Transilva-
nia, dupa victoriele numitulu principe asupra
Poloniloru si Unguriloru se desãpsera otarale
Moldovei, prin urmare si a Bucovinei prin trac-
tate anume, (precum sunt si astadi.) Tiãr'a acã-
stã, locuita primitivã de Daci si apoi impopo-
rata de coloniele lui Traianu, fu cãtãpãta in
timpulu emigratiunii popãloru de Goti, Ge-
pidi, Huni, Avari, Unguri, Tataari si de alte
ginti, cari lasara dupa sine numai urmele de
grodiãvia si de pustiire. Intre impregurãri gre-
le ca acele, poporulu indigenu (romanu) fu im-
pedecatã in cursulu seu la o trãpta mai inãlta
de cultura, fiindu bucuros, de a-si scãpã vietãa,
datinele si limb'a in fundulu codriloru sei, da-
ca cu armele in mana nu potea stã mai multu
in contra barbariloru navalitori.

„Cu intrunãrea tienuturiloru singurãtice
si putienu legate, sub principiile Dragosiu, in-
tr'unu statu, crescendu ceva puterea poporulu
intru aপরãrea proprie contra popãloru veci-
ne, castigã statulu acãsta sub eroulu Stefanu
celu Mare unu renunã inãltu prin victoriele
lui strãlucite a supra dusimaniloru crestinetãtii
si ai civilisatiunii, despre care marturescu inãa
si astadi numerãsele biserice si monãstiri Putn'a
Volovetiu, Bãdeuti, Sucãv'a, Solca, Moldov-
tia, etc.

„Din momentulu ce Bucovin'a prin trac-
tãtulu din 7 maiu 1775 se impreunã cu corõn'a
Nãstra, incepã tiãr'a sub binecãventãriile unui
regimu blandu, resuffãndu de luptele tulburã-
tãrie de nãinte, a se bucurã de o trãpta mai
nalta de cultura. Se fecera drumuri, care inles-
nãu comerçiu, agriscultãr'a si industriã se de-
sceptãra, se urdãra scolii, punendu-se asiã funda-
mentulu unui venitoriu mai bunu, la carele
privesce Bucovin'a cu inãcredere vie.

„De la impreunãrea tierii cu sceprulu
nostru, se puse antãiu sub administratiune mi-
litaria, in anulu 1786 fu intrunãta cu Galicia,
in 1790 dechiarãta de provincia autonoma,
1817 erãsi anesãta de Galicia remasa sub locu-
tienintã galiciana pana la 1848. Aretãndu-se
inse din esperiintã facuta cã pentru *diversi-
tatea limbei, a datineloru si a observã-
tiiloru* nu e consulta o contopire cu Galicia,
radicatãm Noi Bucovin'a la pusetiunea de du-
catu, concediendu-i autonomia administrãtiva,
careã, dupa incercãrea unei impreunãri cu Ga-
licia, in 1860 s'a asecuratu pe totdeun'a.

„Cã legea fundamentala de statu din 26
fauru 1861 am garantãtu Noi credintiosulu
ducatu Bucovin'a restitutiunea autonomiei sale
administrãtive cu o dieta propriã si dreptulu
de a participã in senatulu imperãle, era cu
decisiunea Nãstra din 25 augustu 1861, Ne-am
indemnãtu a-i incuviintiã si o marca proprie.“

Pare-ni-se cã testulu aceste diplõme e
celu mai bunu respunsu la unele altele indege-
tãri de prin foile polõne, rutene si germane, si
cei ce se portã cu planuri de a rutenisã, sãu a
polonisã sãu chiar a germanisã cu inoetulu cla-
sele poporatiunii romane din Bucovin'a, spre a
urdã edificiuulu planificatu pe latirea unuia din
acele limbe in tiãra, se nu scape din vedere
momentulu compenitoriu cã romanitatea Buc-
ovinei, sãu natiunea romana politica in Buc-
ovin'a este intãrita cu murulu dreptulu istoricu
si garantãta atatu in tractãtulu din 7 maiu
1775 catu si prin diplom'a imperãtescã din 25
augustu 1861. Apostoliã rutenismulu, polo-
nismulu si ai germanismulu binevoiescã a cre-
de, cumca poporulu romanu din Bucovin'a este
consciutu de drepturile sale naturale, istorice si
positive si nu se va dã formatu dupa predilep-
tiunile natiunãle straine. E adevãratu cã in
Bucovin'a, unde la impreunãrea ei cu staturile
Austriei, afãra de vr'o optu comune de hãtãni
tãta poporatiunea erã curatu romana, in de-
cursulu aniloru se asiedãra multe familie de
alte natiunãlitãti; e si acãsta adevãratu cã ro-

manii din Bucovina vorbesc si alte limbe; in se cu acestea neci nu e alteratu dreptulu istoricu si positivu alu romaniloru bucovineni de natiune politica, neci n'au incetatu a fi romani si a se portá ca romani.

Teoria de a altera drepturile istorice ale tierelor prin incidentele de impopulare partiala cu familie de alte nationalitati si incotatiunea unor alte limbe pre langa ce a apoparatiunei primitive, pare-ni-se a fi unu motivu desiertu si inca si periculosu; si daca asta teoria ar deveni in tierile din imperiulu Austriei in prassa, atunci in Viena si in susi Archiducatul Austriei, unde si pana astadi foiescu multime de familie slave si mai cu sema cehice, preste cateva dieceni de ani vor eveni asemene certe si incurcaturu ca si de prezentu in Praga si Boemia. Deci: *Non transgrediamini fines, quos posuere patres — conscripti!*

De la diet'a Ungariei.

Pesta, 6 maiu.

(f) *Siedint'a de astadi* are la ordinea dilei proiectulu de lege referitoru la inarticulara metropoliei nostre romane or., si la regulara trebilor besericesci ale romaniloru si serbilor.

Nainte de ce s'ar trece la ordinea dilei, apuca cuventulu Br. *Simonyi*, si intr'o vorbire lunga descrie necesitatea educatiunei poporului, si depinse cu coloru caracteristice starea nefavorabila a clerului gr. orient. In fine interpeleza peministrulu instructiunii publice br. *Eötvös*, ca are ministerulu de cugetu a realizá principiulu staveritu inca in 1848, in urmare caruia se fie si clerulu gr. orientu subventinatu din casa tierii? Mai incoló roga ministerulu ca se binevoiesca a sprigini infintia scolaru.

Br. *Eötvös*: Nu dorescu a respunde do locu la interpelatiunea facuta, inso partinescu principiile dlui br. *Simonyi*, si-lu asigura, ca ministerulu va asterne casei catu de curundu unu proiectu de lege in privint'a acest'a.

Dupa acestea urma desbaterea proiectulu pusu la ordinea dilei.

Nyáry si *Halász* ar dori ca modificatiunea lui *Eötvös* referitoare la trebile grecilor, se se predea mai, antaiu sectiuniloru dietali pentru desbatere.

De aici se incise o disputa lunga la carea luara parte dintre ablegatii romani da. *Maniu* si *Wladu*.

Majoritatea — ale careia pareri le sprigini si deputatii romani — decise, ca modificatiunea lui *Eötvös* se se desbata deodata cu proiectulu.

Desbaterea generala o incepú ministrulu *Eötvös*, carele deslasiura intr'o vorbire scurta tote acele cause si motive, cari au indemnatu ministerulu a face susatinulu proiectu de lege.

Aci provoca la §. 8 alu legiloru din 1848 cari garantéza drepturile tuturoru confesiuniloru si autonomi'a loru besericesca. Cu deosebi-re accentuá despartirea romaniloru de catra serbi carea s'a facutu cu invoira ambeloru parti si ar dori ca prin proiectulu de lege pusu la ordinea dilei se se puna capetu tuturoru frecariloru intre aceste doué natiuni coreligionarie, si se realizeze principiulu de egalitate si reciprocitate (Aplause).

Deputatii nostri au fostu decisu intre sine ca nu vor lua parte la desbaterea generala fiindu multumiti cu bas'a cuprinsa in acelu proiectu. Nu asid si serbii! Ei (serbii) atacara proiectulu, si cu deosebire §. 3, si cunoscutulu

§. 8. *Branovaczky*, *Trifunatz*, *Dimitrievits*, *Nikolits* tienura cuventari lungi, in cari depinsera starea serbilor inca de la venirea loru in Ungaria sub *Lepoldu*; descriera autonomi'a besericeii si metropoliei loru provocandu la diplome si privilegii — sterse. Ba ce e mai multu, *Dimitrievits* dise ca daca dorescu romanii a se despartí de catra serbi, faca-o acest'a pe cale pacifica, precum au intratu sub scutul (?) ierarchiei serbe. Cu alte cuvinte: se ne despartim de catra serbi, dar se nu mai pretendem nemica (!?)

Vediendu aceste deputatii nostri nationali ca serbii provoca la privilegii si ignoreza pe romani se scola d. V. *Babesiu* si dechiara in numele deputatiloru romani ca densii nu vor se lungesca firulu desbateriloru, fiindu multumiti cu bas'a. Si daca-si radica vocea in cestiunea acest'a, face numai pentru ca vede atacate drepturile ierarchiei romane. Cine a studiatu istoria besericesca a romaniloru (dice vorbitorulu) s'a potutu convinge ca romanii au avutu (si nainte de ce ar fi venit serbii in Ungaria) metropolia loru propria independinte, si cumca drepturile ei s'au rapitu prin abusu si volnicii. Romanii locuescu pe pamentulu acest'a de 1700 de ani si ei si-au avutu ierarhie loru proprii. Alteum si din statistica se poté vedé ca romani gr. orientali sunt mai multu in Ungaria de catu alte natiuni de acesta religione. In fine pretensiunile nostre sunt baste pre dreptatea eterna, si noi neci ca voim alu-ce de catu dreptate!

Dupa acestea se trece la desbaterea speciala.

Aci se incepú o disputa neinteresanta care dura 1 1/2 ora. Anume 7 serbi facura mai multe modificari, intre cari la loculu antaiu doriau, ca in locu de gr. orientali se se puna de religione „orientala ortodoxa“ La votare cade propunerea si se acceptéza testulu originalu „greco-oriental“. *Siedint'a* se fini.

Pesta in 7 maiu 1868.

(f) *Siedint'a de astadi a casei reprezentantiloru* continua desbaterea speciala a proiectulu de lege in caus'a ierarcieloru romane si serbe. Deputatii romani luara parte activa la desbaterea acest'a interesanta.

Presedintele face cunoscuta casei cumca C. *Ráth* procurorulu corone voiescu a intentá procesu de presa contra redactorelui „*Federatiunei*“ A. *Romanu*, pentru unii articlii din nri 25, 28 si 38 a numitei foi, in cari agitéza contra guvernulu magiaru si contra Maiestatii Sale. Dar fiindu ca A. *Romanu* e totdeodata si deputatu, roga casa se binevoiesca a-i dá permisiune se pota intentá procesu de presa, fiindu ca redactorulu insusi a dechiaratu a primí responsabilitatea a supra-si.

La dorint'a romaniloru se citece epistola lui C. *Ráth*, si majoritatea decide a se transpune comisiunei de 10.

Dupa acoste se trece la ordinea dilei.

Serbii doriau, ca cuventulu „*utlag*“ (a posteriori) se se stérge din §. 1. aducendu de motivu acea impregiurare ca si diet'a Ungariei nu s'a conchiarnatu prin ministerulu responsabile, ci totu prin acea cancelaria, prin care s'a conchiarnatu si congressulu din *Carlovetu*; prin urmare si diet'a ar trebui legitimata a „posteriori.“

Georgiu Ioanovicu observa antevorbitoriloru serbi ca deca recunoscú ei ca congressulu *Carlovetianu* s'a conchiarnatu contra §. 8. din legile 1848, atunci nu poté fi urmare logi-

ca ca diet'a se-lu dechiare totusi de legalu, si deca-lu si legitima atunci numai testulu originalu corespunde cerintieloru. Dupa o desbatere mai lunga la care participa *Bónis*, *Tisza*, *Berzenczy*, majoritatea acceptéza originalulu.

La §. 2. se incise o disputa infocata pentru espressionea „*coordinat*“ si „*egyenjogú*“. Serbii voiau cu veri-ce pretiu a sustiené espressionea „*coordinat*“, provocandu si la resolutiunea Maiest. Sale. Ei (serbii) se opintiau din tote puterile a areta si a capacita ca metropolia serba e macaru cu unu policaru mai nalta de cata cea romana. Nu voiescu a primí espressionea „*egyenjogú*“ (egala in dreptu) de drace romanii potu atunci pretinde a se imparti egalu si averile besericesci si scolarie (ilaritate).

Eötvös dechiara ca ministerulu a doritu a face unu proiectu liberalu care se corespundea principiulu de egalitate (Aprobari).

Borlea replica intr'o vorbire mai lunga si plina de umoru (o vom produce in nr. v.) la asertiunile lui *Branovacszy*. Dice intr'o altelu: „ca a cere imprumutu e unu lucru forté neplacutu; dreptu acea si noi se ne retinemu de strainismi. (Aprobare generala). In comisiunea centrala vor fi fostu fora indoiela si membri de la academi'a magiara, si apoi cageta ca acest'a nu tradusa forté bine cuventulu de „*coordinat*“ pre „*egyenjogú*“. Denique serbii vreu se arete, ca metropolia serba e mai nalta cu 1/4 de catu cea romana (Placere). La spresitiunea naiva a lui *Dimitrievits* ca adeca romanii au fostu sub scutul ierarchiei serbe, observa ca si romanii au avutu o multime de metropolii inca nainte imigrarii serbilor; dar noi nu dorim a face istofia ei lege; si deca serbii ne-au scutitu atunci noi nu am dori a ne despartí de ei (Aplause).

Dr. A. *Mocioni*: Nu sciu care testu lu va primí on. casa, dar nainte d'a vorbi despre modificatiunea, am d'a face unele observari in privint'a testulu. Antevorbitorulu a spus, ceca ce credú ca si io trebuie se intonu, ca este unu adeveru constatatu de istoria cumca metropolia romana or. in *Transilvania* s'a sustienutu pana pre la finele secululu 17 candu metropolitulu de atunci primindu uniunea a esitu din senulu acestei beserice, si astfel metropolia a incotatu „de facto“ desi nu „de jure“. Din asta cauza afiu cu cale la loculu acest'a ca in locu de „infintia“ se se dica „restituita.“

Cu tote acestea n'am aflatu de lipsa a propunere o modificatiune separata in asta privint'a, inse aflau de lipsa a intona desclinitu faptulu istoricu, pentru ca nu cumva din testulu necorectu alu legii se se face acea deducere (care nu incape cu dreptulu canonicu) cumca adeca oricare guvernulu civilu, afara de beserica, ar avé dreptulu a infintia metropolia. — Dupa acest'a scurta dechiariune mi-ieu voia a face unele observari in privint'a modificatiunei. Din parte-mi dorescu a sustiené spresitiunea de „egala in dreptu“, dorescu pentru ca in parerea mea esprime acest'a nu numai relatiunile dintre amendoué metropoliele, ci are si unu intielesu publico-juridicu. — Din asta cauza nu partecipu la parerea dlui deputatu *Stefanu Branovaczky* ca corpulu legiutoriu n'ar fi chiatu a recunoscé indreptarile, ci din contra numai diet'a e chiatu a recunoscé ranguru si drepturi. Spresitiunea „egala in dreptu“ volu s'o sustienu si pentru acea, ca unia in grigire ce i s'a opusu (ca adeca ar avé infintia a supra dreptulu privatu) nu s'a motivatu. Deci rogu on. casa se binevoiesca a primí testulu. (Aprobari).

D. *Maniu*: Observatiunile ce on. *Branovaczky* le fece contra cuventulu „egalu in-

dreptatita“, me indemnara se spunu in cateva cuvinte parerea mea in asta privint'a (S'adimul) Si io credú ca nimené dintré romani or. nu va pretinde dreptu egal la avere cu ocaziunea impartirii, ca si nu voim alta egala indreptatire pentru metropolia de catu in privint'a rangului, puseiunci. Oratorulu desaproba provocarea la privilegii intemplata ieri, prin ce voia se atribuesca o superioritate metropoliei serbesci. In fine propune pentru multumire generala ca spresitiunea „*coordinata*“ se se asiedie intre parentese.

Miletits si *Nikolits* lupta pentru spresitiunea de „*coordinat*“, *Branovacszy* afirma ca romanii numai incetu au intratu sub scutul serbilor fora a fi pretinsu drepturi. Apoi era provoca la privilegii unde nu samintire de romani.

Puscariu forte nimeritu respunde lui *Branovacszy*: Deca romanii au intratu cu incotatu sub scutul serbilor, apoi si serbii au pusu numai cu merentiulu, asié-dicendu „*tacite*“, man'a pe tote drepturile si averile romanesci. (Aplause).

Babesiu inca e pentru originalu si intr'o vorbire mai lunga — o vom produce — si-motivéza parerile.

Dimitrievits dice ca meritulu e alu serbilor de romanii n'au trecut la unire; ca si de nu erau serbii, romanii toti treceau la unire (Contradicere).

Papp Zsiga inca e pentru originalu; si intr'o vorbire cu anecdota nimerita si-desfasiura parerile.

Deci §. 2. se primescu cum l'a formulatu Comisiunea centrala.

La §. 3 serbii fecera urmatorulu emendamentu: „Sustienendu Ma. Sale dreptulu pre naltu de priveghiare ce se va essercia constitutionalmente, credinciosii metropoliei serbe si a celor romane sunt indreptatiti, spre ascurarea autonomiei loru, ca causele besericesci, scolarie si fundatiunale se le decida, reguleze, nedependintu prin metropolii respectivi seu intru intielesulu regulamentulu ce se va statorí prin congressu (adunantie besericesci) cari se vor conchiama din candu in candu, dupa insoiintia premergatoria catra Maiestate, si intru intielesulu acestui regulamentu ce se va statorí in congressu si se va aproba de Maiestate se-si manipuleze si diroga acele afaceri nedependintu prin organele proprie.“

Desbaterea aci o incepú *Babesiu*, si intr'o vorbire lunga desfasiura principiile sale fatia cu acelu emendamentu, care da mai mare garantia pentru autonomi'a nostra besericesca, de catu celu originalu. Lu recomanda in atentiunea casei (vorbirea in nr. v.)

Miletits incepe a ceti vorbire lunga pentru emendamentu, dar casa a nu-lu asculta.

Dr. *Maniu* e de parerea acea, ca emendamentulu acest'a e numai pentru ascurantia si garantia mai mare a autonomiei nostre besericesci; si nu o in contrastu cu legile din 1848. Alteum tote decisiunile congressulu vor veni naintea Maiest. Sale, si deca vor fi contra legiloru tierii, de buna sema nu le va aproba.

Br. *Simonyi* si *Tisza* lupta pentru testulu originalu, si dorescu ca se puna apriatu provocarea la legile din 1848.

Dr. *Alosandu Mocioni* partinescu emendamentulu, ca si vede in acelu o garantia firma a autonomiei besericeii. (Vorbirea in nr. v.)

Mai vorbira *Bónis*, *Nyáry* si *Dobrzanszky*. Causa se pune la votu si fiindu ca majoritatea casei a absentatu, votarea se va intempla man.

FOISIÓRA.

Cei trei frati orfani,

poesia populara romantica, lucrata de pre 6 poveste.

(Urmare.)

XII.

Alé noptii umbre, ce-a dilei lumina
Din lumé o ganira, pamentulu ingana,
Sua dalbele focuri pe unu ceriu fora nori
Lumiréza calca celoru calatori.
Totu palatulu pare cadancu amigese,
Nymai pe o feresta diare se latiesce:
Acole-su moscenii tronului maritu,
Fiic'a mperatésca cu sociulu iubitu.

In fundulu chiliei siedu la mandra mésa,
Si gingasie svaturi din sufleté-si vérsa.
Inse timpulu trece, si-alu timpulu sboru,
Li scurtéza firulu fericirii loru.
Deci voiniculu dice cu glasu de ntristare:
„O, draga fiintia, o, gingasia flóre,
Gasita de mine pe verdelo plaiu
Pe-a victiei carare, ce m' a dusu la raiu.
O! cum mi se sbate sufletulu din mine,
Candu gandescu la cale si gandescu la tine.
O di'nea si-o nópte o nópte si-o di,
Or se tréca numai si ne-om despartí.
Inse despartirea lunga n'o se fie,
Si-a se vina diu'a cea de bucuriel
Cu catu-i mai gelnicu, cu catu mai duosu,
Césulu despartirii, césulu durerosu,
Cu atata mai dulce o se ni dimbéscu
Clip'a fericirii, ce-o se ne n'talnéscu.
Inse candu uritulu te va tulburá,
Gelea si ntristarea candu te vor cercá,
Se n'trebi riuletulu, ce fuge pe vale

Si elu ti va spune dorulu meu din cale.
Se mergi 'n gradina si se n'trebi de flóri,
Si svatu or se-ti dee, svatu de dulci surori.
Era 'n seri frumóse se te n'trebi de stele
Si-ti vor spune, draga, cugetele mele.
Si candu o se bata despre muntii mari
Ventulu demanctiei, colo prin tufari,
Se-i asculti suflarea tainiciloru siópte
Si-ti va spune tie despre-a mele fápte.
Astfelu o se curga iuti di' dupa di,
Nópte dupa nópte astfelu va sosí;
Er' dupa ce lun'a o se-si priintnéscu
Discu-a' patra' drá, si-o se stralnéscu
Pe ceriu gáitnusi'a de catra apusu
La neputulu noptii cinei suliti de sus,
Numerandu din diu'a candu o se pornéscu,
Atunel se scii draga, cáme'oiu se sosescu.“
Astfelu-i vorbescú cu focu de credintia,
Si fatia-i acoperu nori de suferintia;
Er' fraged'a-i sótia cu glasu subirelu,
Cu glasu blandu si dulce dice catra elu:

„O, sociulu meu dulce! cu catu naintéza
Timpulu dupa legea care si-o urméza,
Cu-atat'a ntristarea in inim'a méa
Mai greu me apasa ca sarcin'a grea.
Adi n'taina-si data sufletu-mi sentiescu
Si cugetu-mi spune, si-unu glasu mi sióptescú,
Cata de amara-i clip'a, candu se despartiescu
Dócu imi brude, ce simtu, ce traescu.
Svaturilo tale eu le pretiescu,
Caci párcedu din pieptulu calui ce-lu iubescú;
Dar-se-ti spunu pe cugetu, se-ti spunu pe dreptate,
Pro catu-su de bune sunt si n'fricosiate!
Adeveru e cumca gingasiele flóri
Alina dureza celoru gelitori.
Inse neci o data ele n'o potu stingu
Si stirpi cu totulu dintr'unu popu, ce plange;
Adeveru e, cumca cei cari iubescú,
Candu sórtéza lucreza, de se despartiescu,
Prin stele-si spunu gandulu, si ténú legatura,
Din stele sióptescú o tainica gura.
Dar frio'a me prinde in cugetulu meu,

(y) Este remarcabilu, si de buna invetiatura pentru noi, cum diferitele partite ale domnilorui Stepanitori ai nostri ni mistifica si falsifica vorbele si faptele! Ecaltantu esemplu ni infatisieza in acasta privintia reportoriu de prin diferitele foi de aici asupra vorbirei si observatiunilor dlui Babesiu la interpellatiunea d'alalta-ieri a deputatului sasu Gull. Pro candu „Pester Lloyd“ „Századunk“ si inca cate-va pucine de colóre nedeterminata, dau publicului unu estrasu fidelu, cu tota obiectivitatea, totu atunci „Pesti Napló“ organulu corporalu alu partitei regimului, serie in scurtu cam asié: „V. Babesiu, asesore la Tabl'a regia, afia, cu cale a-si aduce aminte la acasta ocaziune, de fericitoria epoca a regimului lui Belcredi, laudandu ominintele liberalismu alu aceluia.“ Fiecare curentu o falsitate si malitia! Dar — „M. Ujság“, organulu estremei stange, par' ca sciindu inainte ca „P. N.“ va se face unu abusu perfidu, totu in acelu timpu a schimositu intr' alta direptiune totu acele cuvinte, scriindu ca — Babesiu ar fi disu de a dreptulu, cumca astadi „acele-si legi ce Belcredi le esecutu cu liberalismu, se esecuta in Transilvania cu cea mai mare rigóre, tocmái ca sub Bach si Schmerling.“

Acés'a póte se fia, ba — si eu credu ca e intiesulu argumintelorui lui Babesiu, dar in se B. a constatatu curatu numai obiectivminté, cumca — asprimea legei depinde mai vertosu de la mesurile esecutivei, si a provocatu in acasta privintia la esperintia de sub Belcredi si Schmerling si sub regimela presinti.

Inversunarea regimului si a ómenilorui lui pentru scésta provocare este nespusa, ea prorpse pe facia nu numai delocu in siedintia, dar si sér'a in casin'a magnatilorui si prin cluburi. De aci ne convingemu spre cea mai adunca parere de reu a nostra ca — pre candu domnilorui stepanitori ai nostri nu li pasa de felu caci esistu abuzuri grele si constitutiunismulu lorui a devenitu mai aspru si netolerante de catu ce erá absolutismulu, pre candu dicu de acés'a nu li pasa si plansorile ce se ridica pentru acés'a din tóte partile tierii neci ca le cresta, — la amintirea si constatarea a cestorui abuzuri si proceduru in dieta, stau se-si éca din pele de necazu! — Ce va se fia de noi cu astfelu de domni? — — —

Despre siedintia de astadi a cesei reprezentative, cu referintia anume la desbaterela generala asupra proiectului de lege in privintia greco-orientalilorui, am se scriu unu ce asermonia caracteristicu, despre care reportoriulu ordinaru alu Albinei abid credu ca va fi in formatu din destulu.

Serbii — par'ca-si propusesera a imbetá séu a améit cas'a cu lungile lorui apoteose despre privilegiate si meritele lorui. Cinci insitienura discursuri pre catu de lunge, pre atatu de — necocotite. D. Nicolita din stang'a mersé pana a respica si acéca ca serbii au servitu nu numai contra dusimantilorui esterni, ci — si contra rescolorui din lantru! Sciutu este ca acéste rescole s'au facutu totu prin magiari si ca — s'au inthéiatu cu macolfrítulu magiarilorui! — Dar dd. serbi, anume cei din partia dreptei, par'ca din adinsu séu din inspiratiuni mai nalte — mergean a vatemá si interistá pe romani, éra apoi unii corifei magiari — mai vertosu din stang'a (!), totu mersu sumutiau po romani ca se nu taca, se nu lase intr'atata. Inse tóte in desiertu. Romanii si-facusera planulu d'a nu se mosteoa in discusiunea generala; éra mai vertosu d'a nu intrá in disputa cu ser-

bii, pentru a nu face bucuria dorita — magiarilorui. Se fiti vedintu apoi pre fratri magiari, cum rideau si saltau de bucuria candu observara ca dupa serbi se scóla ca se ié cuventulu Babesiu! Ah! ce spectaculu mai aseptaun densii; dar — curendu se vediuira insielati in aseptarea lorui! Babesiu incepu cu unu risu ironicu, si-aposi li spuse ca — romanii si-au propusu a nu vorbi in discusiunea generala si ca — nici elu n'aro voia d'a polemisa. Aminti totusi ca — romanii sunt poporulu celu mai vechiu din tiéra si celu mai numerosu intre toti ortodosii; ca — a avutu si ei metropoli'a si autonomi'a lorui nainte de venirea serbilorui dar ca fatalitatile timpurilorui i-au despoiatu de tóte drepturile; deci ca ei si-cauta drepturile, drepturile nealienabile, pre temeulu dreptatei eterne, si — pre catu li s'a datu si li se vor dá si garantá acelea, sunt si vor fi multiamitori si regimului si legelatiuneil —

Domnii cei ce aseptaun spectacule, plecra capetele ca versati cu apa rece. Dar aposi se trecu la desbaterela speciale si — aci romanii avura a vedé chiaru spectaculu doritu si — dóra si provocatu de dd. magiari, adéca a vedé pre magiari mancandu-se cu serbii pentru numirea de „ortodossu“, pretinsa de cesti din urma si aperata cu tóta energia. Romanii se portara pasivi si — propunerea serbilorui cadu, dar nu prin voturile romanilorui, ci prin ale magiarilorui.

N'asiu dorí ca si mane se se mai repetiesca acéste aparitiuni miserabile, cari ne convinsera ca fratri serbi — pentru unu blidu de linte, pentru o suprematia imaginaria, sunt gat'a a se face unelte intrigei contrarilorui comuni. —

Mecanismulu limbelorui in Helvetia. *)

I. Unu caletoru care din Europa orientale s'ar aventá spre Helvetia, léganulu anticu alu democratiei celci adéverate, pucinu de ar petrece in acasta tiéra, capeta impresiunile cele mai instructive vedindu minunata armonia, in care traeser poporatiunile acéstei tieri.

Ca si in imperiulu otomanu, ca si in Austria, in Helvetia sunt mai multe rase séu nationalitati distincte: sunt Germani sunt Francesi, sunt Italiani.

Din timpu imemoriali, acéste poporatiuni, dandu-si man'a ca se-si faca o patria libera, prin institutiuni in adéveru democratice, au resitu a contractá o solidaritade reciproca de interese si a merge pe calea progresului totu mersu desvoltandu-se, pana au ajunsu ca cele 23 republice mici se represinte unu statu impasantu in Europa.

Intr'adéveru secolulu alu 19-lea carele a conceputu ide'a cea mare a nationalitatii, le-a

*) In vér'a anului 1863 am publicatu o impartasire despre usulu celorui trei limbi in Elvetia. Acéasi impartasire publicata atunci anonima esise din condelulu dlui Consiliaru imperatescu Mayer, carele in patri'a s'a Elvetia staturu in funtiune vre 10 ani, dupa acéca trecuse la Viena in funtiune austriaca, de unde d-sa avuse bunetate a tramite la cererea lui Baritiu atatu acéca deductiune, catu si o informatiune despre organizatiunea teibunalelorui municipali in Elvetia. In def. an. trec. d. Georgie Stonu in caletori'a sa catre Helvetia si Italia' pretencundu la noi o séra, avu bunetate a promite unoru amici, cumca pre catu va petrece in Elvetia si mai aname la Geneva, nu va lipsi a se interesá mai d'apropé despre referintiele nationali din Elvetia. Dupa rentórcerea sa la Bucuresci ne si trimise trei articli in acéasi materie, pe cari noi li impartasim in ordine, éra on. publicu li va lua in legaminte cu totu ce s'a mai scriu in acasta cestune in adéveru vitala. Redactiunea.

gasitu astu-feliu organizate, in catu n'au datu celu mai micu motivu de conflictu intre diverselae eleminte, ci din contra au favoratu cu succesu desvoltarea sorgintilorui lorui de vietia nationalae.

Ce diferentia mare inso între popórale Austriei si ale Turciei! Aci ide'a de nationalitate n'a provocatu numai o mandria legitima; n'a fostu stimulata numai de instinctulu civilisatiunei; ci din contra a luat o directiune fatalé de cucerire asupra elemintelorui eterogene. Astu-felu peste Dunare vediuiramu pe Greci cu tendintie de a elenisá pe Bulgari, pe Romanii din Macedonia, pe Arnauti; vediuiramu popimea greceasca impunendá acéstorui popórelimb'a lorui, in scóle si in biserici; vediuiramu apoi luptele lorui inversunate, cari au avutu resultatulu do-sperarei, acéla de a-si schimbá chiaru ritulu (**). Dinecócé in Austria vediuiramu si vedemu inca pe Unguri urmarindu cu cerbicia acéasi chimera a desnacionalisarii popórelorui invecinate; vediuiramu luptele si macelurile din 1848 si 1849 in Transilvania, Banatu si Croatia; vediuiramu in fino si vedemu acéasi tactica funsta basata pe dreptulu istoricu alu toroipanului lui Atila si Arpadu consistandu in introducerea universalá a magiarismului in legelatiune, in scóle, in magistratura, in administratiune, peste tieriturii, unde elemintulu maghiaru este intr'o proportiune de numerulu chiaru microscopicu. Ei bine! asemene tendintie nu potu fi demne de secolulu alu 19-lea; ele nu potu nici impacá, nici civilisá popórele; ele nu potu face o confederatiune, nici potu intari unu statu; ele nu potu de catu se perpetue ur'e, desbinarea, resbelulu civilu, anarhia si tóte calamitatile tieraniei.

Se ne uitámu inso la Helvetia; se vedemu cum s'a regulatu acolo impacarea nationalitatilorui, cum s'a consideratu usulu si necesitate' limbelorui eterogene între ele si cum s'a stabilitu armonia care se vede astadi acolo.

II. Statele Helvetiei, avendu fia-care autonomi'a sa, se intielege ca acéle cari au fostu locuite de unu singuru elemintu; au avutu si au limb'a lorui politica si usuta in legelatiune, in administratiune, in justitia, in scóle. In asemene locuri de buna séma n'a potutu nasce nici o dificultate, nici o neintielegere. Cu tóte acéstea spiritulu de civilisatiune a fostu atatu de prevedietoru, atatu de locaru, atatu de frateru, incatu mai tóte cantónele si-au impusu limb'a vecinilorui sei. Cele doué limbi predominante, germana si franceza, sunt poporare mai in tóta Helvetia. Numái limb'a italiana e cam tiermarita in cantonulu Tessinului, caci prin configuratiunea sa geografica are pre pucine raporturi comerciale cu cele-l-alte cantóne.

Astu-felu in cantónele curatu germane, cari sunt si mai multe si mai popórate, de si dupa constitutiunea lorui este dominantá de dreptu limb'a germana, totusi limb'a franceza, de parte de a fi proserisa, este óre-cum fratiesce imbracisata: ca este obligatoria pentru tóta birocra'ia si pentru tóte scólele secundarie, din cari trebué se éca impiegatii Statului. Aci póte cineva se dee o reclamatiune la autoritate séu o pledoria la tribunale in limb'a franceza, fara se fia obligatu a o traduce; si nu e straniu de a vedé in dosarielo germane hartii cu testulu francesu, carora li s'a datu cursu in limb'a si dupa legelatiunea germana a cantonului respectivu.

**) Din caus'a persecutiunilorui clerului grecescu, parte din Bulgari nu de multu s'au facutu uniti, éra parte de Albanesi, rom. catolici.

In cantónele curate franceze, lucrurile mergu „vice-versa.“ Dar ceea ce represinta o nomenclatura cam bizara sunt cantónele micste, acéle in cari poporatiunea e de numeru egalú séu amestecata. Aci mecanismulu limbelorui este fórte ingeniosu. Pentru ca se nu ajunga la certe s'au admisu amendoue limbele atatu in cultura populului, catu si in administratiunea civila. In scóle amendoué limbele sunt obligatorie: Germanii cauta se invetie limb'a franceza si Francesii limb'a germana. In birocra'ie, adéca in administratiune si justitia lucrurile si-ieu cursulu dupa limb'a in care impiegatulu e mai familiarisatu. In consilielo cantonale, adéca in legelative, se decide limb'a oficiala dupa voturi la inceputulu fia-carei legelature; cu tóte acéstea nu este impusu deputatilorui a nu vorbi si in limb'a care n'a fostu admisa.

Aflandu-me la Friburg tocmái intr'o di de tergu, m'am bagatu printre locuitorii ce veniau de la tiéra cu diferite lucruri de vendiare, spre a-i audí vorbindu. Pe cei ce vorbiau nemtiesce ii apostrofamu in limb'a franceza si mi respundeá destulu de bine in limb'a acés'a; cei ce vorbiau limb'a franceza mi respundeau éra de minune nemtiesce. Ceea ce me facu inse mai multu, me nimi, éra ca unii tincou dialoguri in amendoué limbele vorbindu unulu nemtiesce, cela-l-altu respundeá frantiuzesco.

La o férma ce am visitatu in apropiarea Friburgului érau mai multu argati pentru lucrurile usuale stabilimentului. Am verbitu in limb'a franceza cu mai multi din ei: toti mi respundeau, si numai dupa accentu recunoseam pe Germani.

Acéste curiose organizatiuni n'au adusu nici o pedica culturale séu desvoltarei nationalae. Fia-care rasa a pastratu si pastréza nealteratu tipulu seu, originea sea, datinele sale: la acés'a se vede claru moravurile populului, cari nu permitu confusiunea séu amalgamulu. Astu-felu se intimpla fórte rar, si mai alesu in classelo laboriose, ca se se contracteze casatorii între semintii micste; mai alesu femeiele tierance tinu pre multu a se marisá cu barbati de stirpea lorui. Daca inse se intempla a se face un'a ca acés'a, femeia inbratisieza nationalitatea sociulu.

III. Afara de adunare cantonale, in care am aratatu dejá cum sunt regulate limbele; se acie ca cele 23 de republice séu cantóne sunt legate printr'unu pactu federalu, si reprezentate prin unu presiedinte si o adunare federala, compusa din reprezentanti alesi dupa numerositatea populatiunei. Acésta adunare revisuesce proiectele de legi ce se lucréza in adunare cantonale, si are dreptu de veto in casulu candu acéle proiecte ar loví interesele generale ale republicei, ale cantónelorui între ele, séu ale tierilorui limitrofe. Acésta adunare mai are misiunea a veghia asupra afacerilorui relative la pusutiunea se interesele generale ale Helvetiei.

In acésta adunare se sérva cu limb'a germana, fiindu ca, dupa cum am mai spusu, elemontulu germanu predomnesce cu numerulu. De acés'a inse nimeni nu se crede asupritu. Atatu francesii catu si italianii din Helvetia sunt familiarisati cu limb'a germana. Nu e omu care se tréca de cultivatu si prin urmare demnu de a se alege deputatu, fara se ónoaca macar dóua limbi cu perfectiune. Déca inse vreunu deputatu declara ca nu se póte esprime destulu de bine in limb'a germana, i se permite a vorbi si in limb'a sa, dar in protocélele siedintiei discursulu i se trece tradusu de stenografi bi-roului.

Proiectele de legi vinu in declararea acé-

Candu seiu ca-mi potu spune si bine si reu. E dróptu cumca ventulu prin blanda suflare Imi va spune dorulu teu din departare, Dar peptu-mi se sbate si-unu riu de fiori Me patrundu, canducugetu la ventulu din diori; Elu, care cunóce negra noptii lume, Intemplari si taino, si dilei le spune, Ah! ce-o se-mi ajute, candu s'ar intempla, Se patiesci pre cale unu necazu ceva? O! n'ar fi mai bine, ca so se triméta Din fruntea ostirii o ceta 'narmata, Caci bratie vetezo are tatalu meu, Mfi de bratie falnei din poporulu seu. Acéstea se plece la frati se li spuna Dorulu de la tine, svatu si veste buna. Ah, caci bine-si face, daca nu te-ai duce Astadi, candu mi-i lumea si vietia mai dulce! Astfeliu-i vorbesce gingasi'a socie, Voinicu-o asculta cu sentire vie, Si cu sufletu mare, sufletu barbatescu I respunde astfeliu cu glasu voinicescu:

„Floricea dalba, flore de gradina, Stelutia din ceriuri cu draga luminal Gelea ta si gricea le vedu, le sentiescu, Ele 'n peptu la mine resunetu gasescu. Gelea ta si gricea le-oiu luá cu mine Ca se me 'nsoceca la greu si la bine. Dulcea ta iubire in inim'a mea Are-o chilutia, unu locu are ea, Unu locu cu lumina, si lumin'a-i vie, Si de mangaere pe cale-o se-mi fie. Ér tu, sufletu dulce, sufletu gingasiu, Ingeru de iubire cu glasu dragalasiu, Daca-ti este frica de ventu si de stele, De-a riulu siópte si de floricele, Apoi in camar'a dalbului teu sinu Resadesce-acéste trei fiori, ce-ti inchinu. Un'a mi-i credintia de-altariu intarita, Alt'a mi-i iubirea tie juruita, Ér' a trei'a, draga, sortiulu impartitu, De catra ursita, candu m'am pomenitu; Pastréza-le-acéste langa inimioara,

Si vérsa pe ele cate-o lacrimioara, Ele-a ta 'ntristare ti-o vor usiura, Fric'a si uritulu, ti-lu vor alina; Si vor fi cu tine in somnu si 'n veghere In sgomotulu dilei si nóptea 'n tacere. Inse dac' odata cuventulu mi-am datu, Voiu se-lu tienu ca frate, se-lu tienu ca barbatu! Astfeliu i vorbesce voiniculu frumosu, Si-alu seu glasu petrunde sufletulu dústosu Alu sociei sale ce-asculta si plange, Si florile mandre in sinu-si le stringe, Si din peptu-si fragedu, adancu sentitoriu, Dice cu glasu dulce, glasu farmecatoriu: „Voiniculu de fala, si sociu cu credintia, Fiindu ca te chiama sant'a detórintia, Intr' a carei nume cuventulu ti-ai datu, Cuventulu ce léga pre omulu barbatu, Apoi nu se póte se te 'mpedecu cu, Caci e lucru mare, si e lucru greu. Inse tu-mi dasi mie ceste floricele, Ca se-mi stimperu gelea si dorulu cu ele;

Dara 'n schimbu cu acéste, spune-mi ce-ti voidá, Ce se-ti dau eu tie, bucuria mea? Na-ti dintr'ale mele plete-unu cretiu taiatu, In qiua marétia, candu ne-am cununatu; Stringe-lu in laditia odórelorui tale, Ca se te petréca pe lung'a ta cale! Si se-mi faci tu mie dupa doru si placu Se-mi plinesci vointia, si rug'a ce-ti facu: Acéstu cretiu cu lacrimi de trei ori pe di Se-lu stropesci, dragutia, ori unde vei fi, Si se-lu scoti adese, se-lu soresci la sóre, Si se-i dai, sorindu-lu, cate-o sarutare!“ Asto le vorbesce socia 'ntristata, Si 'ntr'o suspinare vorbirea-i incéta. Si somnu-i cuprinde-cu-alu seu bratiu usioru, Si-astfeliu li 'ntrecurma plangerile lorui. (Va urmá.) V. Bumbacu.

